

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava
Detašované pracovisko bl. Sary Salkaháziovej Rožňava

UČEBNÝ PLÁN PREDMETU

Názov predmetu:	KREŠŤANSKÁ ANTROPOLÓGIA	
Vyučujúci:	doc. ThLic. Mgr. Peter Laca, PhD.	
Podmieňujúce predmety:		
Študijný program:	Sociálna práca bakalárske	Forma štúdia: externá-
Kategória predmetu:	Povinný	Obdobie štúdia: 1. Ročník /ZS
Forma výučby:	<u>prednáška</u> /cvičenia	Rozsah výučby: 1/0 hod.
Forma ukončenia:	<u>skúška</u> /klasifikovaný zápočet	Počet kreditov: 2 kredity

Dátum prednášky / cvičenia:	Obsah prednášky / cvičenia
5.12.2025	<p>KREŠŤANSKÁ ANTROPOLÓGIA - vymedzenie predmetu skúmania, Kresťanská antropológia ako vedná disciplína, zakladatelia antropológie a ich diela (M. Hundt, O. Casmann, J. F. Blumenbach, C. Linné), rozdelenie antropológie.</p> <p>Výraz <i>antropológia</i> je určený pre <i>vedu – náuku o človeku</i>, ktorý vznikol spojením dvoch slov gréckeho pôvodu: anthropos – človek a logos – slovo, náuka, zmysel.</p> <p>Kresťanská (sociálna) antropológia je náuka o človeku v spoločnosti. V širšom zmysle je kresťanská (sociálna) antropológia učenie o človeku, jeho podstate, pôvode, poslaní a postavení vo svete.</p> <p>Predmetom skúmania kresťanskej sociálnej antropológie sú otázky týkajúce sa <i>esencie, teda podstaty a existencie bytia človeka, pomeru človeka k jeho vlastným činnostiam, pomeru individua k ľudskému rodu, spoločnosti a dejinám, vzťahu animality (živočíšnosti) a ducha, vzťahu k smrti a nesmrteľnosti, vzťahu tela a ducha.</i></p> <p>Antropológia - rozdelenie (anglosaský svet): Fyzická - označovaná ako aj biológia človeka...; Kultúrna - hlavným predmetom štúdia je kultúra, porovnávacie štúdium kultúr ľudských spoločností a spoločenských...; Sociálna - hlavným predmetom je spoločnosť, sociéta, kladie sa doraz na hodnoty a spoločenské inštitúcie, ľudia sú rozmanití, pretože žijú v rôznych typoch spoločností a sú podriadení rôznym typom sociálnych pravidiel.</p>
	<p>Stvorenie a prirodzenosť človeka - jedna z otázok, ktorú si kladie Biblia: <i>Čo (kto) je človek?</i> Definovanie priebehu stvorenia človeka a odpoveď podľa Svätého písma (Bible): Stvorenie človeka je na Boží obraz, človek stvorený ako muž (Adam) a žena (Eva), ich jednota s poukázaním na prirodzenosť a dualita s poukázaním na pohlavnosť, prirodzený základ pre manželstvo a rodinu. Odpoveď v zmysle marxistickom: Človek nie je nič iné ako súhrn spoločenských vzťahov, ich priesečník, produkt a producent spoločnosti majúci hodnotu iba natoľko, nakoľko slúži spoločnosti a jej pokroku.</p>
	<p>Antropický princíp - filozofická koncepcia, pôvod antropického princípu, vysvetlenie súboru vedeckých poznatkov dokazujúcich, že všeobecné fyzikálne zákony sú nastavené tak, aby vo vesmíre mohol vzniknúť inteligentný život. Charakteristika antropickej teórie -</p>

	človek ako dôvod k jestvovaniu vesmíru. Tri druhy tohto princípu: „ <i>slabý antropický princíp</i> “ - môže vzniknúť život; „ <i>silný antropický princíp</i> “ - musí vzniknúť život; „ <i>finálny antropický princíp</i> “ - vzniknutý život zostane natrvalo (J. Krempaský).
	Koncepcia človeka v európskom myslení - grécke myslenie (grécko-antická tradícia - obdobie mýtu, grécko-antická tradícia - obdobie filozofie), kresťanské myslenie (čas má začiatok i koniec), novoveké myslenie (ľudský rozum a intelekt je mierou všetkých vecí). Človek a filozofia - individualita a spoločenstvo.
	Prirodzenosť človeka - charakteristika: telo (gréc. <i>soma</i> ; lat. <i>corpus</i>), duša (gréc. <i>psyché</i> ; lat. <i>anima</i>), ľudské svedomie , teológia ľudského tela a ľudskej duše, vnútorný život človeka (duševný a duchovný), tri „stavy ega“ v ľudskej psychike („ <i>rodičovské ja</i> “, „ <i>detské ja</i> “ a „ <i>dospelé ja</i> “).
	Typológia človeka - základné ľudské typy, charaktery, ľudské svedomie, typológia ľudskej duše a ľudského tela, ľudská typológia: Hippokratova - <i>sangvinik, choleric, flegmatik, melancholik</i> a Kretschmerova - podľa stavby tela: piknický typ, asketický typ, atletický typ
	Ľudská rodina - základné definície, charta práv rodiny a jej dvanásť článkov, kresťanská rodina - domáca cirkev, prostriedky, ktorými sa tvorí domáca cirkev.
	Kultúra života verzus kultúra smrti - zavedenie výrazu kultúry smrti sv. pápežom Jánom Pavlom II. a opis fenoménu kultúry smrti (umelé oplodnenie, umelý potrat, eutanázia, rodová rovnosť), fenoménu kultúry smrti - ponúkajúci len čiastkový (neúplný, skreslený, zavádzajúci) pohľad na človeka, snaha o masové rozšírenie najrôznejších metód a spôsobov zabitia ľudského tela a súčasne zatratenia ľudskej duše (encyklika EV).
	Záverečný test/ústna skúška. Ukončenie predmetu.

Podmienky pre absolvovanie predmetu:

1. Na absolvovanie predmetu je potrebná minimálne 50 % aktívna účasť na prednáškach. Neúčasť na prednáškach musí byť riadne ospravedlnená u vyučujúceho, ktorý určí náhradu v zodpovedajúcej forme - vypracovanie seminárnej práce na zvolenú tému a jej odprezentovanie pred vyučujúcim a študentmi v čase záverečnej skúšky.
2. Vypracovanie zadaných úloh určených počas prednášky.
3. Záverečný test / ústna skúška.
4. Kredity nebudú udelené študentovi, ktorého vedomosti budú hodnotené na 60 % alebo menej. Na hodnotenie **A** je potrebné dosiahnuť **91% – 100%** celkového hodnotenia; **B: 81% – 90%**; **C: 73% – 80%**; **D: 66% – 72%**; **E: 61% – 65%** celkového hodnotenia.

Hodnotenie – ukončenie predmetu: Test/ústna skúška

Test pozostáva z 10-tich otázok, v testoch je buď 10 otvorených alebo 10 zatvorených otázok. Každá správne a vyčerpávajúco zodpovedaná otázka má hodnotu **1 bodu**. Spolu je možné získať **10 bodov**. Pri otvorených otázkach, kde nie je presne, vyčerpávajúco a jasne zodpovedaná otázka - je hodnota bodu adekvátne percentuálne krátená - teda znížená.

Odporúčaná literatúra:

1. LACA, P. 2021. *Príbehy na rozjímanie pre zdravie duše. Text pre napĺňanie duchovných potrieb študentov a pracovníkov sociálno-zdravotníckych profesií*. Bratislava : VŠZaSP s. Alžbety, DP bl. Sára Salkaázi Rožňava, 2021, 193 s. ISBN 978-80-8132-229-7.
2. LACA, P. 2016. *Človek ako subjekt a princíp univerzalizmu v Kantovej sociálnej filozofii*. In: *Subjekt v modernom prostredí, jazyce a komunikaci*. Antonín Dolák a kol. Ostrava : Ostravská univerzita, 2016, s. 53-60. ISBN 978-80-7464-847-2.
3. LACA, S., LACA, P. 2011. *Identita postmoderného človeka a výchovy*. In: *Prohuman*, odborný internetový časopis - sociálna práca, psychológia, pedagogika, sociálna politika, zdravotníctvo, ošetrovatel'stvo. Dostupné na internete: <http://www.prohuman.sk/identita-postmoderneho-cloveka-a-vychovy>. ISSN 1338-1415.
4. SVÄTÉ PÍSMA STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA. 2014. Trnava : SSV, 2014. 1612 s. ISBN 978-80-81601-066-0.
5. JÁN PAVOL II. 1995. *Evangelium vitae*. Trnava : SSV, 1995, 195 s. ISBN 80-7162-097-1.
6. VODÁKOVÁ, A., VODÁKOVÁ, O., SOUKUP, V. 2000. *Sociální a kulturní antropologie*. Praha, 2000.
7. JAN PAVOL II. 2015. *Teologie těla*. Praha : Paulinky, 2015.
8. JASOBUS, W. 2015. *Kresťanská antropológia a rodová (gender) teória*. Dostupné na internete: <https://www.kbs.sk/pdf/BISKONF/VIAntGend2015.pdf>.
9. SOKOL, J. 2008. *Filosofická antropologie*. Praha : Portál, 2008
10. ŠLOSIAR, J. 2002. *Od antropologizmu k filozofickej antropológii*. Bratislava : Iris, 2002.
11. SOUKUP, V. 2000. *Přehled antropologických teorií kultury*. Praha : Portál, 2000
12. LETZ, J. 1994. *Filosofická antropológia*, Bratislava, 1994.

Posledná úprava: 25.07.2025